

PRITARTA
Šiaulių rajono savivaldybės tarybos
2021 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. T-206

ŠIAULIŲ R. DUBYSOS AUKŠTUPIO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„LAIMINGA VAIKYSTĖ“

2021 m.

TURINYS

I. Bendrosios nuostatos	3
II. Ikimokyklinio ugdymo principai.....	6
III. Ugdymo(si) tikslas ir uždaviniai	6
IV. Ugdymo(si) būdai, metodai, formos ir turinys.....	7
V. Ugdymo(si) pasiekimai ir jų vertinimas	25
VI. Naudota literatūra ir informacijos šaltiniai	26

I SKYRIUS BENDROSIO NUOSTATOS

Duomenys apie įstaigą

Mokyklos pavadinimas	Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykla (toliau – mokykla)
Mokyklos kodas	305616433
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Adresas	Dubysos g. 15, 80201, Bubiai, Šiaulių rajonas. Elektroninis paštas: mokykla@dubysos.lt . Interneto svetainė: www.dubysos.lt .
Mokymo kalba	Lietuvių
Mokyklos savininkas	Šiaulių rajono savivaldybė, kodas 111105174, adresas – Vilniaus g. 263, LT-76337 Šiauliai. Šiaulių rajono savivaldybė teises ir pareigas įgyvendina per Šiaulių rajono savivaldybės tarybą
Mokyklos grupė	Bendrojo ugdymo mokykla, kodas 3120
Mokyklos tipas	Pagrindinė mokykla, kodas 3123
Pagrindinė veiklos sritis	Švietimas, kodas 85; pagrindinė veiklos rūšis – pagrindinis ugdymas, kodas 85.31.10, kitos švietimo veiklos rūšys – ikimokyklinis ugdymas, kodas 85.10.10, priešmokyklinis ugdymas, kodas 85.10.20, pradinis ugdymas, kodas 85.20, sportinis ir rekreacinis švietimas, kodas 85.51, kultūrinis švietimas, kodas 85.52, kitas, niekur nepriskirtas, švietimas, kodas 85.59, švietimui būdingų paslaugų veikla, kodas 85.60

Regiono ir švietimo teikėjo savitumas. Mokykla įsteigta 2020 m. rugsėjo 1 dieną. Aukštelkės, Bubių ir Kurtuvėnų skyriai yra įsikūrę įspūdingos gamtos apsuptyje – Dubysos upės aukštupyje. Bubių ir Kurtuvėnų skyriai yra Kurtuvėnų regioninio parko teritorijoje, kurioje gausu ežerų duburių, stačiašlaičių kalvų, raguvynų, žemyninių kopų, ozų labirintų, ledynmečio smegduobių. Yra išlikusių dvaro sodybų fragmentų, piliakalnių ir milžinkapių. Įrengti pažintiniai takai. Šalia Aukštelkės skyriaus galime susipažinti su natūraliu akmeningu pylimu – Akmenų rūža. Puiki visų skyrių sociokultūrinė aplinka, gyvenviečių infrastruktūra: čia yra paroduotuvės, bibliotekos, kapinės, bažnyčios, paštas, sporto aikštynai, lauko treniruokliai, susikūrusios aktyvios Aukštelkės, Bubių ir Kurtuvėnų bendruomenės. Ikimokyklinio ugdymo grupių praktinės veiklos vykdomos mokyklos darže, šiltnamyje, sode, o dėkinga geografinė padėtis suteikia galimybę pereiti prie vaikų patirtinio ugdymosi, padėti jiems pažinti pasaulį veikiant aktyviai: tyrinėjant visais pojūčiais, darant, bandant ir eksperimentuojant, stebint savo veiksmų pasekmes, diskutuojant, sprendžiant problemas.

Mokyklos **vizija** – bendruomenės mokykla.

Bendruomenės mokykla – tai resursus telkiantis centras, integruojantis gyvenimo ir ugdymosi veiklas, siekiant nuolatinės asmeninės ugdytinių, mokinių pažangos.

Bendruomenės mokykla – tai visiems bendruomenės nariams atvira erdvė, telkianti bendruomenės resursus bendram mokymuisi ir tobulėjimui.

Bendruomenės mokyklos veikla grindžiama skirtųjų pripažinimu. Joje vyksta daug įdomios veiklos vaikams, jaunimui, šeimoms, visai bendruomenei.

Bendruomenės mokyklos siekis – vaikai, besimokantys nuo ankstyvojo amžiaus, mokiniai, prasmingai, tikslingai dalyvaujantys mokyme ir įsitraukiantys į mokymąsi bei kitas veiklas; tėvai, aktyviai dalyvaujantys vaikų mokymesi ir patys besimokantys.

Bendruomenės mokykla – vieta, kurioje gera mokytis gyvenimui. Kiekvienas, dalyvaujantis mokyklos gyvenime, veikia saugioje, palaikančioje ir stabilioje aplinkoje, mokosi pagal individualias galimybes, patiria mokymosi sėkmę, siekdamas asmenybės brandos.

Vaikai ir jų poreikiai.

Ikimokyklinio ugdymo grupės lanko vaikai nuo 1,5 iki 6 metų amžiaus. Grupės formuojamos pagal vaikų amžių, o esant poreikiui – mišrios. Mokykloje veikia ikimokyklinio ugdymo bei priešmokyklinio ugdymo grupės. Sudarytos sąlygos ugdyti gabius ir specialiųjų poreikių vaikus, kurie integruojami į bendrojo ugdymo grupes.

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programa „Laiminga vaikystė“ (toliau – ikimokyklinio ugdymo programa) orientuota į vaiką ir jo poreikių (saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos) tenkinimą – t. y., norą pažinti supantį pasaulį, suprasti gyvąją ir negyvąją gamtą, susipažinti su socialiniais reiškiniais, galimybe mylėti, būti mylimam, išklaustam ir suprastam, patenkinti norą ugdytis, judėti ir žaisti, gyventi ir augti saugioje socialinėje aplinkoje, tiesiogiai stebėti žmones, įvairius gyvūnus, paukščius, augalus bei norą gebėti natūraliai bendrauti.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Mokytojai, meninio ugdymo mokytojai, švietimo pagalbos specialistai (logopedas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas), dirbantys su ikimokyklinio ugdymo amžiaus vaikais, turi aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, kompetentingi, gebantys keistis, dirbti komandoje, pozityviai žiūrintys į kiekvieną vaiką, nuolat besimokantys, atviri naujovėms ir atradimams, gebantys ugdyti šiuolaikinio vaiko kompetencijas. Mokykloje veikia efektyvi švietimo pagalbos ugdytiniui sistema, nukreipta į pirminę prevenciją, kurios tikslas kuo greičiau identifikuoti galimų problemų prielaidas ir imtis priemonių jų įveikimui ir / ar mažinimui. Pirminės prevencijos veiklos apima ankstyvąją specialiojo pedagogo (logopedo) intervenciją ikimokyklinio ugdymo grupėse ir mokyklos bendruomenės švietimą bei konsultavimą. Mokytojams veiklose talkina auklėtojų padėjėjai. Jie įsitraukia į vaikų ugdymo(-si) veiklas, padeda mokytojui kurti grupės aplinką, bendrą atmosferą. Mokytojai bei specialistai reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius. Mokytojai geba pagrįsti savo veiklą, ją sisteminti ir skleisti gerąją darbo patirtį.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.

Didelis dėmesys skiriamas ugdytinių šeimų pažinimui, tėvų nuostatų, lūkesčių ir poreikių tenkinimui. Mokyklos aptarnaujančiose teritorijose sparčiai plečiasi privačių namų kvartalai, kuriasi jaunos, išsilavinusios, ikimokyklinio amžiaus vaikus auginančios šeimos, noriai bendradarbiaujančios su ugdymo įstaiga. Bendradarbiaudami su šeimomis atsižvelgiame į esminius principus: į šeimos vaidmens vaiko ugdyme vertinimą ir gerbimą, pripažinimą, kad šeima yra pagrindinis vaiko ugdytojas ir informacijos apie vaiką šaltinis, į pačios šeimos jai priimtinių dalyvavimo grupės veikloje būdų pasirinkimą ir į konfidencialumo laikymąsi. Partnerystė tarp vaiko šeimos ir ugdymo įstaigos nėra duotybė, ji yra abiejų pusių nuosekliai kuriama. Anot Amendt (2019), partnerystės kūrimo procesas prasideda įprastu tėvų informavimu, o baigiasi bendru mokytojų ir tėvų susitarimu, kaip padėti vaiko ugdymosi procesams. Su kiekvieno naujai ateinančio vaiko tėvais yra kalbama, išsiaiškinami tėvų lūkesčiai, supažindinama su ugdymo(si) tikslais, mokyklos tradicijomis, ikimokyklinio ugdymo įstaigos savitumu. Surenkama pirminė informacija apie vaiką, jo pomėgius, gebėjimus, aplinką šeimoje ir kitus svarbius dalykus. Mokykloje veikiančių ikimokyklinio ugdymo grupių darbo trukmė bei darbo pradžia ir pabaiga yra orientuota į šeimų poreikius. Tėvams pageidaujant, sudaromos sąlygos vienos šeimos vaikams lankyti tą pačią grupę.

Siekdami skatinti mokyklos bendruomenės diskusiją apie aukštą ankstyvojo ugdymo kokybę ir jos siekį, atliekame veiklos įšivertinimą. Atsižvelgdami į 2021 m. atlikto įšivertinimo nustatytus stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus, parengtas mokyklos ikimokyklinio ugdymo veiklos tobulinimo planas, kuriame numatytos priemonės: ugdymosi erdvių bei priemonių joms rengimas, lauko erdvių pritaikymas visapusiškam vaikų ugdymuisi bei tikslinis veiklų organizavimas lauko erdvėse, ugdymo(si) aplinkų pokyčių pristatymas tėvams.

Bendriems tikslams pasiekti pasirenkami ir nuolat atnaujinami įvairiausi bendravimo ir bendradarbiavimo su šeima būdai ir formos: kas savaitiniai informaciniai administracijos ir mokytojų laiškai, individualūs susitikimai, grupės / įstaigos susirinkimai, disputai, apskrito stalo diskusijos, tėvų dalyvavimas įstaigos savivaldoje, bendruomenės renginiai, tėvų dalyvavimas grupės ugdymo procese, kuriant ugdymo erdves, vaikų pasiekimų ir pažangos vertinime ir kt. Išsami informacija apie vaikų ugdymą tėvams pateikiama per elektroninį dienyną, mokyklos internetinėje svetainėje, grupių informaciniuose stenduose, bendraujant socialiniuose tinkluose, Microsoft Teams vaizdo konferencijų sistemoje. Sistemingai vykdomas tėvų švietimas pedagogikos ir psichologijos klausimais.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą.

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu (2005 m.), Ikimokyklinio ugdymo programų metodinėmis rekomendacijomis (2015 m.), Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2014 m.) bei pagrindiniais teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo(si) veiklą.

Valstybės švietimo 2013–2022 metų strategijoje numatyta sumažinti socialinę atskirtį ir skurdą, išplečiant ikimokyklinio ugdymo paslaugas, visų pirma jas atveriant socialinę atskirtį patiriantiems ir socialinės rizikos šeimų vaikams. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje (2003 m.) – numatyti pagrindiniai vaiko geros politikos siekiai, vaiko aprūpinimo, vaiko dalyvavimo ir vaiko apsaugos srityse, nurodytos vaiko gerovės įgyvendinimo strategijos gairės. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme – ikimokyklinis ugdymas įteisintas kaip atskira švietimo sistemos struktūros dalis. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ siekiama paskatinti esminius visuomenės pokyčius ir sudaryti sąlygas formuoti kūrybingai, atsakingai ir atvirai asmenybei.

Remiantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983, mokykla:

- garantuoja vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, teisę laisvai jas reikšti visais jį liečiančiais klausimais; be to, vaiko pažiūroms, atsižvelgiant į jo amžių ir brandumą, skiriama daug dėmesio (12 straipsnis);
- siekdamas apginti vaiką nuo įvairiausio pobūdžio fizinio ar psichologinio smurto, įžeidimų ar piktnaudžiavimo, priežiūros nebuvimo ar nerūpestingo elgesio, grubaus elgesio ar išnaudojimo, įskaitant seksualinį piktnaudžiavimą, kuriuos jis gali patirti iš tėvų, teisėtų globėjų ar kurio nors kito jį globojančio asmens, mokykla imasi visų reikiamų teisinių, administracinių, socialinių ir švietimo priemonių (19 straipsnis);
- siekia, kad vaiko lavinimo tikslas turi būti:
- kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus;
- ugdyti pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat principams, paskelbtiems Jungtinių Tautų Įstatuose;
- ugdyti vaiko pagarbą tėvams, savo kultūriniam identitetui, kalbai ir vertybėms; šalies, kurioje vaikas gyvena; civilizacijoms, kurios skiriasi nuo jo paties civilizacijos;
- parengti vaiką sąmoningam gyvenimui laisvoje visuomenėje, pagrįstam supratimo, taikos, pakantumo, vyrų ir moterų lygiateisiškumo, visų tautų, etninių, nacionalinių ir religinių grupių, taip pat vietinės kilmės asmenų draugystės principais;
- ugdyti pagarbą gamtai (29 straipsnis).

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Mokyklos savitumą apsprendžiantys veiksniai sąlygoja šiuos pagrindinius ugdymo principus:

- **Humaniškumo principas** – pripažįstame vaiko teisę būti skirtingam, gerbiant jį kaip asmenybę. Užtikriname vaiko gerovę, kad grupėje ir mokykloje jis jaustųsi emocionaliai saugus ir

ramus. Sudarome sąlygas vaiko individualių galių plėtojimui, harmoningam asmenybės vystymuisi.

- **Kontekstualumo principas** – ugdymo turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, socialiniais, kultūriniais jos pokyčiais; siekiama, kad vaiko ugdymo patirtys jam būtų prasmingos, aktualios ir įdomios.

- **Demokratiškumo principas** – lanksčiai pritaikome ugdymo turinį prie skirtingų vaikų interesų, gabumų, gerbdami ugdytinio nuomonę, suteikdami jam pačiam teisę rinktis veiklą ir veikti savaip. Siekiame, kad nepalanki socialinė-kultūrinė, kai kurių šeimų, aplinka netrukdytų vaikui harmoningai vystytis.

- **Integralumo principas** – į ugdomąjį procesą integruojame vaiko patirtį, siekdami lanksčiai pritaikyti ir savo sudarytos ikimokyklinio ugdymo programos idėjas ir turinį. Tokia ikimokyklinio ugdymo programos ir vaiko interesų taikymo dermė padeda užtikrinti vaiko poreikių ir jo pažintinių interesų plėtrą, garantuoja vaiko ugdymo tęstinumą šeimoje, užtikrina vaiko ugdymą šeimoje ir grupėje darną.

- **Prieinamumo principas** – ugdymo turinys sudarytas, atsižvelgiant į vaiko amžiaus ypatumus ir psichofizines galias, jo pažinimo ir raiškos būdus bei stilių, bendravimo ir elgesio modelius bei turtingą emocijų pasaulį.

- **Įvairovės principas** – ugdymas grindžiamas formų įvairove, kurios padeda plėtoti, ugdyti vaiko gebėjimus ir kompetencijas.

- **Sąveikos principas** – ugdymas grindžiamas visų šio proceso dalyvių – vaiko, tėvų (globėjų), ikimokyklinio ugdymo mokytojų, kitų asmenų, dalyvaujančių, vykdant ikimokyklinio ugdymo programą, sąveika (keičiantis informacija ir nuomonėmis, įžvalgomis ir kartu ieškant atsakymų).

- **Atsinaujinimo principas** – nuolatinis ikimokyklinio ugdymo programos tobulinimas, atsižvelgiant į vaikų poreikius, tėvų lūkesčius, švietimo naujoves.

III SKYRIUS UGDYMO(SI) TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiaisiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ikimokyklinio ugdymo programos tikslas ir uždaviniai:

Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą bei poreikius, užtikrinant saugią, ugdymąsi skatinančią aplinką, dialogišką sąveiką grindžiamą tikslingą ugdymą ir spontanišką vaiko ugdymąsi, pasiekti, kad vaikas:

- žaisdamas mokytusi pažinti supantį pasaulį ir veiktų natūralioje gamtinėje, sociokultūrinėje aplinkoje;

- mokytusi kritinio mąstymo per praktinius tyrinėjimus, eksperimentus, improvizacijas, kūrybą, rinktusi veiklos būdus ir priemones, jaustų savo galimybes ir vertę, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius;

- veiktų įvairiose vidaus ir lauko erdvėse bei aplinkose, kuriose užtikrinamas veiklos tęstinumas;

- plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save;

- pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiaisiais ir vaikais, mokytusi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes, suprasti ir priimti savo ir kitų jausmus, valdyti emocijas ir elgesį;

- gebėtų laisvai, gyvai, nesivaržydamas išreikšti mintį, bendrauti, suprasti, kalbėti, aiškintis, atrastų žodžių ir kalbos prasmę.

IV. UGDYMO(SI) BŪDAI, METODAI, FORMOS IR TURINYS

Ugdymo(si) būdai, metodai.

Mokytojas parenka skirtingus metodus, veiklą, darbo būdus, medžiagą, nes grupėje veikia ugdytiniai, kurie turi labai skirtingus gebėjimus, įgūdžius, motyvaciją, sveikatą, ugdymosi lūkesčius, interesus, poreikius, patyrimus, mintis. Atsižvelgdamas į individualius ugdytinių ugdymosi poreikius, pritaiko ugdymą ir ugdymąsi prie ugdytinių skirtybių ir užtikrina visų ugdytinių dalyvavimą, motyvaciją ir ugdymosi pasiekimus. Taikomi metodai nėra statiški, jie papildomi, atnaujinami, atsižvelgiant į vaikų norus, mokytojų sumanymus, vietas, šeimos rekomendacijas, mokytojų gerąją patirtį.

- Žaidybinis metodas, kuris skatina vaikų teigiamas emocijas, padeda formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą;
- Vaizdinis metodas, nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius;
- Praktinis metodas, kurio pagalba vaikams padedama per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;
- Žodinis metodas (pasakojimas, pokalbis), suteikiantis galimybę perduoti informaciją;
- Kūrybinis metodas, sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų;
- Projektinis metodas, padedantis formuoti įvairesnį ugdymo procesą;
- Eksperimentinis metodas, kai vaikui sudaromos galimybės tirti ir atrasti;
- Netradiciniai metodai – smegenų šturmas, minčių lietus, bendri grupės susitarimai, taisyklės, ritualai (muzikiniai, garsiniai signalai, gimtadienio tradicijos, naujienų, žaislo, daikto pristatymas ir kt.), keliaujantis žaislas, autoriaus kėdė, ryto, laiko ratas ir kt.

1 pav. Vaiko ugdymosi metodai ir būdai

Norint pasiekti kuo geresnių rezultatų ugdant vaiką, ugdymo(si) aplinka modeliuojama, keičiama, turtinama orientuojantis į vaiko amžių, jo poreikius, galimybes, ugdymo(si) tikslus bei

uždavinius. Aplinka – viena iš svarbiausių ugdytojų. Edukacinės erdvės grupėse, patalpose ir lauke kuriamos ir pritaikomos individualiai ir grupinei vaikų veiklai. Ugdomoji aplinka saugi, estetiška, jauki, moderni, šiuolaikiška, funkcionali. Grupės aplinkoje vaikai randa viską, ko reikia žaidimams, aktyviai veiklai ir poilsiui. Siekiama, kad priemonės būtų saugios bei funkcionalios ir padėtų įgyvendinti programoje numatytą ugdymo turinį. Vaikui sukurta erdvė skatinanti norą žaisti, judėti, bendrauti ir bendradarbiauti, padėtų pažinti aplinką, skatintų vaiko savarankiškumą ir aktyvumą, norą tyrinėti ir eksperimentuoti. Vaikai patys diktuoja ugdymosi erdvių suskirstymą į mažesnes erdves individualiai, grupelių ar visos grupės veiklai. Ugdymo turiniui įgyvendinti kuriamos erdvės:

- „Mokslo ir atradimų“ – vaikai susipažįsta su gyvąja ir negyvąja gamta ją tyrinėdami, eksperimentuodami ir stebėdami. Savo veikloje jie naudoja mikroskopus, padidinamuosius stiklus, kolbas, mėgintuvėlius, matavimo prietaisus ir kt.;
- „Pojūčių“ – vaikai įgyja savęs ir aplinkinių pažinimo įgūdžių, išmoksta teisingai atpažinti ir įvardinti jausmus, juos reflektuoti ir reikšti pozityviais, socialiai priimtinais būdais;
- „Vaidybinių žaidimų“ – vaikai imituoja šeimą, buitį, lėlėmis dramatinizuoja išgyvenimus, džiaugsmus, įvykius. Šioje erdvėje vaikai randa virtuvės, parduotuvės, namų, mokyklos ir kitų socialių žaidimų plėtojimui reikalingų priemonių;
- „Bibliotekos“ – vaikai randa pasakų, vaikiškų knygelių, plakatų, žurnalų. Čia vaikai varto, gamina knygeles, klausosi auklėtojos skaitomų pasakų, garso įrašų;
- „Poilsio“ – vaikai gali pailsėti, nusiraminti ant kilimo, minkštų baldų, ant pagalvėlių;
- „Konstravimo, inžinerijos“ – vaikai stato ir kuria iš įvairių kūrybiniais statybiniais žaidimams skirtų priemonių (įvairių formų, dydžių, spalvų ir kiekių plytos, mašinėlės, žmogeliukai, lėktuvėliai, kaladėlės, saugaus eismo figūrėlės ir ženklai ir kt.);
- „Stalo žaidimų“ – vaikai konstruoja konstruktoriais, dėlioja dėliones iš smulkių ir stambesnių detalių, žaidžia didaktinius žaidimus, lotą, matuoja ir veria, apvedžioja trafaretus, dėlioja paveikslėlius. Vaikai lavina rankų, riešo raumenis, mokosi susikaupti, ugdo savitvardę;
- „Lauko“ – vaikai prasmingai ir įdomiai leidžia laiką: stebi artimą aplinką, laisvai eksperimentuoja, tyrinėja, ieško, susipažįsta ir atranda, suvokia ir pajaučia glaudų ryšį tarp jų ir juos supančios aplinkos. Ypač svarbu, kad vyktų ugdymo(si) veiklų tęstinumas, t. y. ugdymas vidaus erdvėje tęstųsi ir lauko aplinkoje. Gamtinė aplinka turi tiesioginę sąsają su vaiko pažinimo kompetencijos ugdymu;
- „Meno“ – vaikai, naudodami įvairias menines raškos priemones piešia, lipdo, klijuoja, vaidina, improvizuoja;
- „Kompiuterių ir technologijų“ – vaikai tobulina technologijų valdymo įgūdžius. Skaitmeninės, interaktyvios, techninės priemonės, interaktyvios kompiuterinio raštingumo programėlės skatina vaikus įsiminti raides, gerina skaitymo įgūdžius;
- „Matematinio žaidimų“ – vaikai susipažįsta su matematiniu raštingumu. Jie kuria ir stato geometrines figūras iš įvairių sudedamųjų dalių, manipuliuoja matematiniais įrankiais;
- „Maisto gaminimo“ – vaikai susipažįsta su sveikos mitybos įpročiais, gamina kartu. Gamindami užkandžius ir patiekalus, papildo juos sveiko maisto komponentais;
- „Rašymo“ – vaikai tyrinėja rašymo priemones, lavina smulkiosios motorikos ir raštingumo įgūdžius;
- „Savarankiškumo“ – vaikai randa reikiamų priemonių skirtingoms veikloms ir jomis manipuliuoja.

Ugdymo(si) formos ir turinys.

Ugdymo turinys įgyvendinamas kryptingai, parenkamas visai grupei orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius bei kompetencijas ir pritaikomas pagal individualius gebėjimus, atsižvelgiant į vaikų ugdymo pasiekimus. Planuojant ugdymą, vadovaujamosi į vaiko ugdymosi pažangą / pasiekimus orientuotą atvirąjį ugdymosi veiklos planavimą. Iš mokytojo vaikai sulaukia kryptingo ir tikslingo ugdymo(si) pasiūlymų, o patys vaikai eina ten, kur veda jų

poreikiai, interesai, vaizduotė, patirtis. Pastebėjus, kad vaikui kilo sumanymas, jis palaikomas, padedama išplėtoti idėją, problemą ir ją išspręsti, ieškoti naujų, dar neišbandytų sprendimo būdų.

Pagrindinė ugdymo(si) forma yra įvairi vaikų veikla:

- Visos grupės veikla (žaidimai, ryto ir popietės ratas, vaikų sveikatinimo ir atsipalaidavimo valandėlės, muzikos ir fizinio aktyvumo valandėlės, varžybos, išvykos, renginiai, šventės);
- Veikla grupelėse (žaidimai, bendri kūrybiniai darbai-projektai, tyrinėjimai, diskusijos, kalbos korekcijos valandėlės);
- Individuali veikla (savarankiška vaiko veikla ir žaidimai; individualių gebėjimų lavinimo užsiėmimai; loginės ir rašto pradmenų bei kalbinės pratybos; lavinamoji veikla ant kilimėlių ir prie staliukų; individualus bendravimas su mokytoju ir / ar specialiuoju pedagogu (logopedu).

Ugdymosi turinys programoje išdėstytas pagal mokyklai pritaikytus metodikų „Pre-K for All“ ir Educas ugdymo modelius, kurie integruoja informacines technologijas, tiriamosios ir kūrybinės technologinės veiklos metodus (STEAM) bei lauko pedagogikos principus. Mokymo(si) esmė – suteikti vaikams galimybę vis sudėtingesniais būdais stebėti savo aplinkos objektus ir reiškinius. Planuojamos veiklos įgyvendinamos per mėnesio temas: ugdomos vaiko kompetencijos, nurodoma, kokių pasiekimų tikimasi iš vaikų per mėnesio temai keliamą esminį klausimą (esminis klausimas – tai vaikams pritaikytas klausimas, kuris apjungia žinias ir įgūdžius, kuriuos vaikai įgyja nagrinėdami temos medžiagą. Kiekvienai savaitei keliami pagrindiniai savaitės klausimai. Ieškodamas atsakymų į šiuos klausimus, vaikas kuria ryšį tarp visų temų sričių. Kritinio mąstymo vaikai mokomi per praktinius tyrinėjimus, eksperimentus, susipažindami su objektais ar reiškiniais artimoje aplinkoje. Vaikų raštingumas ir kalbos įgūdžiai ugdomi supažindinant juos su pasaulyje gerai žinomais meno darbais, kurie skatina plėsti akiratį. Nagrinėjant savaitės klausimus, skatinamas šeimos įsitraukimas, jai teikiami pasiūlymai, užtikrinantys veiklą tęstinumą. Kiekviena tema užbaigiama pasiekimų švente, kurios tikslas yra pasidžiaugti vaikų pažanga ir jų žiniomis.

Veiklos temos plėtojamos ugdant kompetencijas ir orientuojantis į vaiko pasiekimus:

Mėnesio tema	Sveiki atvykę į darželį
Esminis klausimas	Kas yra ikimokyklinio ugdymo grupė?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Vaikas supras, kad jis yra svarbus savo grupės narys; jo mintys, poreikiai, idėjos ir gebėjimai yra vertinami
Komunikavimo	Gebės taikyti taisykles ir rutiną, kurie padės jam mokytis ir jaustis saugiai.
Pažinimo	Supras, kad jo šeima, mokytojai ir kiti vaikai yra jo bendruomenė; visų jų mintys, poreikiai, idėjos ir gebėjimai yra svarbūs.
Sveikatos saugojimo	Gebės savo grupėje atsargiai elgtis su ugdymosi medžiaga, atidžiai rinksis, kur mokysis ir žais. Dalyvaus išvykose.
Meninė	Per veiklas vaikas gebės įvairiai reikšti mintis, išreikš save per muziką. Pasitelkdamas vaizduotę išbandys įvairias menines veiklas.
Mėnesio tema	Viskas apie mus
Esminis klausimas	Kas aš esu ir kas yra mus supantys žmonės?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Vaikas yra unikalus; niekas kitas neatrodo, nejaučia, negalvoja ir nesieltgia taip, kaip jis. Supras, kad jo grupėje esantys žmonės yra jo bendruomenė. Visi jo grupės draugai yra svarbūs ir unikalūs.
Komunikavimo	Išmoks, grupės vaikų vardus, pažins žaisdamas su jais.
Pažinimo	Vaikas yra savo šeimos ir bendruomenės dalis.
Sveikatos saugojimo	Vaikas gali prisidėti, kad jo grupėje būtų smagu, saugu ir įdomu.
Meninė	Per veiklas vaikas gebės įvairiai reikšti mintis, išreikš save per muziką. Pasitelkdamas vaizduotę išbandys įvairias menines veiklas.
Mėnesio tema	Mano penki pojūčiai

Esminis klausimas	Kaip mes naudojame savo pojūčius tirdami, nagrinėdami ir suprasdami mus supantį pasaulį?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Vaikas supras, kad mūsų pojūčiais, pvz., regėjimu arba klausa, mes patiriame ir sąveikaujame su pasauliu skirtingai.
Komunikavimo	Susipažins su kitais komunikavimo būdais.
Pažinimo	Vaikas supras, kad naudojame savo pojūčius, norėdami geriau pažinti mus supančius žmones, vietas, objektus ir aplinką.
Sveikatos saugojimo	Vaikas supras, kam naudojame savo pojūčius, kad suprastume savo kūną, sužinotume, ko jam reikia, ir kad būtume saugūs.
Meninė	Gebės reikšti save per muziką, meną.
Mėnesio tema	Šviesa
Esminis klausimas	Kaip ir kodėl mes naudojame skirtingus šviesos šaltinius?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Vaikas aktyviai dalyvaus sprendžiant problemas.
Komunikavimo	Supras, įvairius pasakojimus, eilėraščius, tekstus.
Pažinimo	Vaikai sužinos, kad namuose ir miestuose yra daug įvairių šviesos šaltinių. Šviesa padeda augti augalams.
Sveikatos saugojimo	Vaikus skatins suprasti, kad šviesa padeda mums matyti ir sušilti. Kaip saugiai elgti su dirbtinės ir natūralios šviesos šaltiniais.
Meninė	Gebės kurti ir kitaip reikšti save šviesos šaltinių pagalba.
Mėnesio tema	Kur mes gyvename?
Esminis klausimas	Kur gyvena mane supantys žmonės ir gyvūnai?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Supras, kad namai yra vieta, kur jie gyvena.
Komunikavimo	Gebės dalintis mintimis apie savo namus.
Pažinimo	Supras, kad gyvūnai ir žmonės gyvena skirtinguose namuose. Kai kurie gyvūnai gyvena su žmonėmis.
Sveikatos saugojimo	Sužinos, saugos būdus statant namus.
Meninė	Įvairiomis raiškos priemonėmis gebės kurti namus sau bei gyvūnams.
Mėnesio tema	Transportas
Esminis klausimas	Kaip mano bendruomenė naudojami įvairiomis transporto priemonėmis?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Supras, kad transporto priemonės vairuoja / naudoja specialūs pagalbinkai, kaip antai, vairuotojai, konduktoriai, ugniagesiai, policininkai, pašto išvežiotojai.
Komunikavimo	Gebės apibūdinti savo transporto priemonę, kuria keliauja į ugdymo įstaigą.
Pažinimo	Transporto priemonės juda skirtingai. Skirtingiems tikslams naudojame skirtingas transporto priemones.
Sveikatos saugojimo	Sužinos, kad judančios transporto priemonės yra pavojingos. Mokysis saugaus eismo taisyklių. Sužinos, kaip saugiai veikti netoli transporto priemonių judėjimo.
Meninė	Gebės, kurti natūraliai, laisvai, drąsiai, savitai.
Mėnesio tema	Vanduo
Esminis klausimas	Ką gali vanduo?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Supras, kad vanduo reikalingas tenkinti savo būtinuosius poreikius.
Komunikavimo	Domėsies rašytiniais šaltiniais apie vandenį.
Pažinimo	Supras, kad vandens galima rasti visur. Sužinos, kad vieni daiktai

	vandenyje plūduriuoja, kiti – skęsta. Supras, kad vandens reikia visiems gyviems daiktams.
Sveikatos saugojimo	Supras, kaip reikia saugiai elgtis prie vandens telkinių.
Meninė	Supras, kad vanduo reikalingas ir kūrybiniam procesui.
Mėnesio tema	Augalai
Esminis klausimas	Kaip augalai auga, kodėl jie svarbūs?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Intuityviai suvoks gamtos, žmogaus ir jų veiklos ryšius, norą saugoti gamtą.
Komunikavimo	Gebės pavadinti augalo dalis.
Pažinimo	Supras, kad augalai išauga iš sėklų; jiems reikia vandens, maistinių medžiagų ir šviesos. Visos augalo dalys atlieka svarbią funkciją.
Sveikatos saugojimo	Susipažins, su augalais, kurie padeda ir kenkia sveikatai.
Meninė	Gebės kurti muziką įvairių instrumentų pagalba ir kitaip reikšti save.
Mėnesio tema	Kūdikiai
Esminis klausimas	Kas yra kūdikiai ir gyvūnų jaunikliai?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Supras, kaip reikia prižiūrėti žmonių kūdikius bei gyvūnų jauniklius.
Komunikavimo	Gebės dalintis mintimis apie kūdikius / jauniklius.
Pažinimo	Kūdikių ir gyvūnų jauniklių priežiūra yra ir panaši, ir skirtinga.
Sveikatos saugojimo	Supras, kad kūdikiams reikia specialaus maisto ir priežiūros. Žinos, kaip saugiai elgtis su kūdikiu / jaunikliu.
Meninė	Pasitelkęs vaizduotę, vaikas kurs ir kitaip išreikš save meninėje veikloje.
Mėnesio tema	Pokytis
Esminis klausimas	Kas yra pokytis ir kaip keičiasi aplinka?
Kompetencija	Ką vaikas supras?
Socialinė	Supras, kaip kinta žmogaus jausmai, emocijos.
Komunikavimo	Gebės kurti naujus žodžius.
Pažinimo	Supras, kad objektai keičiasi įvairiai. Gamtoje vyksta daug pokyčių.
Sveikatos saugojimo	Gebės justi ir valdyti savo kūną.
Meninė	Pastebės metų laikų kaitą, jų skirtumus.

Ugdymosi turinys sudarytas atsižvelgiant į ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus tarpsnio ypatumus, vaikų fizines, emocines, intelektines išgales, gebėjimus, poreikius. Ugdymo turinys išdėstytas pagal kompetencijas: socialinė, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo, meninė, kurios susietos su 18 vaiko ugdymosi pasiekimo sričių, aprašytų ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“, 2014). Ugdymo turinyje, trumpuose aprašymuose, atskleidžiamos svarbiausios vaiko ugdymosi kryptų ir pasiekimų sričių charakteristikos. Atsižvelgiant į vaiko amžių, kiekvienoje ugdymosi srityje numatyti ugdymosi sėkmei aktualiausi gebėjimai ir žinios, pateikti vaikų veiksenų pavyzdžiai.

Vaiko veikla, gebėjimai, žinios, pasiekimai	
Kompetencija	Socialinė
Ugdymo pasiekimo sritis	Emocijų suvokimas ir raiška
1 žingsnis	Grupėje pravirkus kitam vaikui, irgi gali pravirkti. Verkia, kai yra alkanas, šlapias ar ilgesniam laikui paliktas vienas. Kai vaiku besirūpinantis suaugusysis greta, vaikas nuo jo atsiskiria ir drąsiai tyrinėja aplinką, rizikuoja. Ko nors išsigandęs, bėga pas suaugusįjį ir jo ramina greitai nurimsta. Atsiskyręs liūdi, verkia, vėl susitkęs – džiaugiasi, leidžiasi, nori būti jo ramina. Krykštauja, kai suaugusieji su juo žaidžia.

2 žingsnis	Vaikas džiaugsmą išreiškia ir ramiai šypsodamasis, ir kvatodamas balsu. Ilgesnį laiką pabūna linksmas arba ramus, lengviau išvelgiamos pasikeitusių nuotaikų priežastys – pavargo, kitas vaikas atėmė žaislą ir pan. Meta žaislą ant grindų ir, jeigu auklėtojas šypsodamasis jį paduoda, šis juokdamasis jį vėl meta ant grindų. Žiūri į verkiantį vaiką ir užjausdamas jam duoda savo žaislą, paglosto. Įvardija vaikų bei savo emocijas. Žaidžia su lėlėmis, kitais žaislais žaidimus, kuriuose jie skirtingai jaučiasi ir elgiasi.
3 žingsnis	Pažįsta ir pavadina, kai kuriuos savo jausmus, išreiškia juos bendraudamas. Vaikai tyrinėja savo kūną, jausmus, mintis, kalbą. Aktyviai plėtoja savo ar suaugusiųjų pasiūlytas idėjas, atskleisdami savo jausmus, norus, polinkius. Žaisdami ir veiklos metu savo jausmus išreiškia verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis: gestais, simboliais, mimika ir pan. Žaidžia žaidimus, skirtus išmokyti valdyti emocijas (kortelių žaidimai). Savo emocijas ir jausmus perteikia dailės priemonėmis. Vaikai stebi kitus, jų nuotaiką, elgseną, analizuoja, aptaria. Atlieka įvairius draminius vaidmenis, atkreipdami dėmesį į kalbą, mimiką, gestus. Klausydami skaitomų kūrinių mokosi užjausti vienišą ir atstumtą, jam padėti. Varto knygeles, kur pavaizduoti liūdni, linksmi vaikai, pasako, ką jie galėtų jausti. Stengiasi suprasti kitų jausmus ir jų neužgauti. Mokosi parodyti dėmesį artimiesiems žmonėms įvairių progų metu. Žaisdamas su draugais atkreipia dėmesį į kitų jausmus, paaiškina poelgius, ima rūpintis jais.
4 žingsnis	Paskatinti kasdien po kelis kartus žymi savo nuotaiką, parenkant ją atitinkantį nuotaikų veidelį. Pasiūlyti idėjų nuotaikoms ir jausmams tyrinėti. Skaityti knygeles apie jausmus ir jų išraišką. Klausosi grožinės literatūros ir muzikinių kūrinių, aptaria veikėjų nuotaikas. Susitinka su vaikų gydytoju, kalbasi apie žmogaus jausmus ir kokie jie būna. Diskutuoja, ieško atsakymų, kada ir kodėl žmogui būna linksma, liūdna.
5 žingsnis	Nusako veido išraišką, kūno laikyseną. Susitaria dėl taisyklių ir jų laikosi žaidžiant didaktinius žaidimus. Sudėlioja iliustracijas eilės tvarka pagal amžių, grupuoja pagal lytį, išorinius požymius. Piešia, tapo tyrinėja emocinę būseną išreiškiant spalva, forma, linija, dėme. Kalbėsi apie savijautą „Ryto rate“, skaito „Jausmų knygeles“, žaidžia vaidmenų žaidimus, įsijaučiant į kito savijautą.
6 žingsnis	Tėvams pasakoja apie dienos nuotaikų kaitą. Kalbasi apie tai, kada buvo linksmas, kada – liūdnas ar piktas. Paskatinti samprotauja kas pradžiugino, kas nuliūdino ar papiktino, kodėl? Kalbasi kaip jaučiasi jų draugai, artimieji, kas gali juos pradžiuginti, kaip galima juos paguosti. Žaidžia bendrus žaidimus, kuriuose reikia suprasti kitą ir geranoriškai bendradarbiauti. Žino ir nusako keletą išeičių, ką galima daryti, kai kas nors erzina, atima žaislus, suduoda. Erzinamas nepuola muštis, bet ateina ir pasako auklėtojui.
Ugdymo pasiekimo sritis	Savireguliacija ir savikontrolė
1 žingsnis	Kai suaugusysis kalba linksmam, gyvai, pradeda šypsotis. Sutelkia žvilgsnį į žaislus. Įprastoje aplinkoje užmiega vienas. Nustoja verkti, kai jaučiasi gerai ir saugiai (paima jį ant rankų, pasūpuoja, panešioja, kalba švelniai).
2 žingsnis	Jaučiasi mylimas, saugus ir svarbus, priima save tokį, koks jis yra. Pripranta prie dienos režimo ir laikosi jo. Reiškia savo emocijas, jei kas netenkina, verkia. Prisiriša prie suaugusio, ieško emocinio supratimo. Pasitiki suaugusiuoju, užsigavęs parodo, kur skauda. pats ieško nusiramino būdų, ramindamas nustoja verkti. Prisiriša prie tam tikrų daiktų (žaislų, nosinaitės ir pan.) ir užmiega turėdamas jį su savimi.

3 žingsnis	Rodant neigiamas emocijas, reaguoja į suaugusiojo pastabas, suvokia veido išraišką, balso intonaciją. Jei lipdamas kopėtėlėmis aukštyne mato suaugusiojo neigiamą reakciją, suvokia, kad jam nepatinka ir nulipa. Įsidėmi draugų, grupės darbuotojų vardus. Atsiliepia pašauktas vardu, parodo pirštukais metus. Pratinasi bendrauti su vaikais naujoje aplinkoje. Žaidžiant dalijasi žaislais bei kartu pratinasi nepamiršti mandagumo žodelių: prašau, atsiprašau, ačiū, dėkoju ir kt. Žaidžia žaidimus su grupės draugais. Suaugusiojo paprašytas priima atstumtą vaiką į žaidimą, pasiūlo savo žaislą.
4 žingsnis	Gera suvokia kasdienę tvarką bei ritualus ir laikosi jų. Savarankiškai pasirenka žaislus, žaidžia, kalba su jais, sutelkia dėmesį, kontroliuoja elgesį žaisdamas. Noriai sėdasi prie stalo atėjus valgymo metui. Ramiai sutinka eiti miegoti. Jei negauna norimo žaislo, bando atimti, rėkia, pats atsisako dalytis žaislu, kartais pasitraukia iš žaidimo. Tariausi ir dalijasi su draugais žaislais. Kai suaugusysis nori jam padėti, sako „aš pats“. Neskaudžiai užsigavęs bando sulaikyti ašaras, jei auklėtoja šypsosi ir ramina šneka.
5 žingsnis	Pats susiranda žaislų, žaidžia greta kitų ir su kitais. Pats sutvarko žaidimų vietą po žaidimų. Pasakęs auklėtojai, ką ne taip daro kitas vaikas, stebi auklėtojo reakciją ir iš jos nusprendžia, koks elgesys priimtinas grupėje. Pats bando sudrausminti išdykaujančius bendraamžius. Pradedą valdyti savo emocijas. Pasako, kas jį įskaudino. Jei draugas neduoda žaislo, pasako auklėtojai ir tik išklauses komentarą, nusiramina. Priminus susitvarko savo žaidimo vietą, nuvalo stalą, surenka, šluoja šiukšles. Suvokia savo ir kitų vaikų netinkamą elgesį. Primenant laikosi tvarkos ir žaidimų taisyklių. Priima dienos ritmo pasikeitimus.
6 žingsnis	Nusiramina klausydamas pasakų, ramios muzikos, kalbėdamas su auklėtoja, dėliodamas dėlionės. Bando konfliktus spęsti taikiai. Jei labai nori draugo žaislo, pasiūlo jam savąjį, taip išvengia konfliktinės situacijos. Savarankiškai arba priminus susitvarko žaidimų vietą, laikosi tvarkos ir žaidimų taisyklių. Pats kartais drausmina draugus, pasakydamas, kad knygutės reikia padėti tvarkingai, negalima mėtyti žaislų ir pan. bei stebi auklėtojos reakciją ir taip sužino, ar jis buvo teisingas, įsitikina, kokių taisyklių reikia laikytis. Supykęs, sunerimęs pats ieško nusiramimo būdų: piešia, spalvina, stebi pro langą, pabūna vienas. Vengia konfliktų, suvokia, kad draugo mušti negalima, nes jam skauda. Žaisdamas, bendraudamas mokosi savikontrolės įgūdžių: neužgauna draugų, netrukdo jiems, nekonfliktuoja, laikosi susitarimų, lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus. Kasdienių situacijų metu aiškinasi kultūringo bendravimo elgesio įvairiose situacijose taisykles. Tyrinėja savo ir kitų elgesį, atlieka kai kuriuos įpareigojimus, nurodymus. Kuria, aptaria grupės elgesio taisykles. Aiškinasi, kad ne visada visi norai yra patenkinami, kad kiti žmonės irgi turi savo jausmus ir norus. Valdo savo poreikius, jausmus, žino, kad netinkamas elgesys, žodžiai įžeidžia kitus. Diskutuoja apie bendravimą, kilusius ginčus su draugais, kaip juos taikiai spręsti. Žaidybinių situacijų metu ieško konfliktų sprendimo būdų. Dėlioja siužetus (geri ir blogi poelgiai) iš paveikslėlių. Žaidžia bendrus žaidimus, laikosi žaidimo taisyklių, veikia šalia kitų atsargiai, netrukdydami, gerbdami jų privatumą. Kultūringai bendrauja su visais vaikais, padėkoja, pasisveikina, atsisveikina. Laikosi susitarimų. Džiaugsmingai ruošiasi šventei.
Ugdymo pasiekimo sritis	Savivoka ir savigarba
1 žingsnis	Stebi, tyrinėja savo kūną, jo dalis: žaidžia savo rankytėmis (suneria, viena liečia kitą), liečia kitų plaukus, veidą, bando suduoti per barškutį. Pašauktas, atsiliepia į savo vardą: pasuka galvą, nusišypso, žiūri į akis. Krykštauja,

	džiaugiasi, šypsosi, jei su juo maloniai bendrauja. Pamatęs ateinantį artimą žmogų šypsosi, tiesia rankas.
2 žingsnis	Atpažįsta save nuotraukose, parodo save neseniai darytoje nuotraukoje. Nori savarankiškai valgyti, gerti, rengtis ir pan., pyksta, jei jam neleidžiama. Didžiuojasi savo didėjančiais gebėjimais. Sakydamas „aš pats“ bando savarankiškai atlikti įvairius veiksmus, tyrinėja savo išvaizdą veidrodyje, kartais reiškia protestą. Pasako savo vardą, kiek metų, kalboje vartoja įvardžius, „aš“, „tu“, „mano“, „man“, kas jis yra - mergaitė ar berniukas.
3 žingsnis	Džiaugiasi, krykštauja, kai jam paplojama ar jis pagiriamas. Pavadina 5 – 6 kūno dalis, pasakoja apie savo šeimą, rodo prierašumą artimiesiems vaidina, žaidžia, piešia šeimą. Rodo suaugusiam, ko išmoko. Atpažįsta savo žaislą, rūbelius, tarp kitų daiktų. Jei kas nori atimti žaislą, pasako „čia mano“ ir prašosi suaugusiųjų pagalbos. Žaidžia žaidimus „mano – tavo“, „Atspėk, kieno?“ ir kt. Prašo, kad suaugusysis stebėtų tai, ką jis daro, pasakoja, ką veikė darželyje.
4 žingsnis	Supranta, kad jam gali būti neįdomi viena ar kita veikla, o įdomi kitam vaikui, paaiškina, kaip jaučiasi nuskriaustas draugas. Prašo, kad suaugusysis stebėtų tai, ką jis moka, pasakoja, ką veikė darželyje, rodo darbelį, nori, kad jis būtų matomas, aiškina, koks jis geras ir kiek turi draugų. Darželyje pasakoja, ką veikė per išeigines dienas, o šeimos nariams – ką veikė darželyje. Bando nutylėti savo negerus poelgius.
5 žingsnis	Stebi knygutes, paveikslėlius, diskutuoja „Kas aš esu?“, „Žmogaus kūnas“, „Žmonių panašumai ir skirtumai“, „Mano ir kitų pomėgiai ir jausmai“. Parodo save kūdikystės nuotraukose, pasakoja apie save. Žino, kad užaugęs bus vyras (moteris), tėvelis (mamytė).
6 žingsnis	Diskutuoja apie praeitį, dabartį, ateitį. Žaidžia žaidimus, kur vaizduoja save. Dažnai pasakoja apie savo šeimą, ką veikė namuose. Tėvams pasakoja apie draugus, auklėtoją, grupę, ką veikė joje. Save vertina įvairiai: kartais sako, kad jis blogas, nes užaugęs ant jo supyko, o kartais – geras, nes jį pagyrė. Žaidžia žaidimus „Kas gerai, o kas blogai“, „Mano draugai ir aš“, „Mano šeima“, „Aš moku atsiprašyti ir pasakyti komplimentą“ ir kt. Pasakoja apie save: kuo norėtų būti užaugęs, kokius gebėjimus, pomėgius turi, ką jaučia, kai būna liūdna ar linksma, kaip atrodo, ką turi, ką veikia, pasako apie šeimą, bendruomenę, Tėvynę. Geba savarankiškai priimti sprendimus, laikosi susitarimų, užjaučia ir pralinksmina nuskriaustą draugą. Nesiskriaudžia draugų, nes suvokia, kad jam skaudės. Geba linksmiai reaguoti į savo mažas klaidas: juokiasi pamatęs, kad neteisingai apsirengė megztuką, pavadino draugą kitu vardu. Noriai žaidžia su suaugusiuoju, atkartoja jo veiksmus. Žaidžia drauge su suaugusiu. Pasitiki savimi, piešia save ir pasakoja, įvardija savo jausmus, pasakoja, kodėl šeima ypatinga, svarbi, mylima, pasako, kas jam geriausiai sekasi, kokia jo nuotaika, pyktį, susierzinimą, pavydą reiškia priimtinais būdais, saugo paslaptis, dažnai išsprendžia konfliktą, susitaria be suaugusiojo pagalbos. Pasiūlo ir priima draugų pagalbą, pats prašo pagalbos.
Ugdymo pasiekimo sritis	Santykiai su suaugusiais
1 žingsnis	Sunkiai atsiskiria nuo tėvų, tačiau auklėtojai švelniai pakalbinus, panešiojus, nusiramina, stebi kitus suaugusiuosius, žaislus, aplinką. Palaipsniui prisiriša prie jį globojančio žmogaus, prašo jo pagalbos, jei kalbina svetimas. Vengia nepažįstamų žmonių.
2 žingsnis	Sunkiai atsiskiria nuo tėvų, bet pakalbintas prisiglaudžia prie auklėtojos, sudomintas žaislu, žaidinimu, pradeda žaisti, nurimsta. Rodo savo prierašumą juo besirūpinančiam žmogui: apkabina, paglosto, žaidžia kartu, stebi jo

	mimiką, bando suprasti iš veido išraiškos, ar elgiasi tinkamai. Bijo svetimų žmonių, naujos aplinkos, eina tik kartu su auklėtoja. Paprašytas ką nors paduoti, prašo eiti kartu.
3 žingsnis	Lengviau atsiskiria nuo tėvų. Pasako, ką norėtų veikti, nori būti savarankiškas, sako: „Aš pats“, dažnai užsispiria. Mėgsta pagyrimą, paskatinimą bei palaikymą. Stebi ir žaidimų metu atkartoja suaugusių veiksmus.
4 žingsnis	Pats ateina į grupę ir pasirenka veiklą: žaidžia, piešia, varto knygutes, dėlioja dėlionės ir pan. Stebi suaugusiųjų gyvenimą, diskutuoja apie žmonių darbą, šeimą. Seka suaugusiųjų pavyzdžiu, iš jų mokosi, kreipiasi pagalbos, patarimo, klausinėja, išklauso, rodo savo darbelius, džiaugiasi savo pasiekimais.
5 žingsnis	Noriai laikosi suaugusiųjų nustatytos tvarkos. Nori, kad auklėtoja žaistų kartu, rodo prierašumą jai. Žaidžia, bėgioja, kalbasi su svetimais tik auklėtojai būnant šalia arba netoliese. Noriai bendrauja su grupėje esančiu svečiu, bando atkartoti jo veiksmus (piešia, lipdo, šoka ir t. t.). Su suaugusiais bendrauja drąsiai, parodo, ką nupiešė, nulipdė, ar sukonstravo iš kaladėlių. Dalijasi įspūdžiais apie savo šeimą, pasakoja, kaip jiems padeda, kokius žaidimus žaidžia, kur keliauja ir pan. Įsiklauso į suaugusiųjų siūlymus, patarimus, atlieka nedidelius įpareigojimus. Kartai užsispiria ir nevykdo susitarimų. Kartu kuria bendravimo su aplinkiniais elgesio taisykles ir laikosi jų, pasako, kaip negalima elgtis. Klausosi suaugusiųjų pasakojimų, sekimo, deklamavimo, skaitymo, dainų, lopšinių. Pažįsta įstaigoje dirbančius žmones, žino, ką jie dirba, kodėl jų darbas yra svarbus.
6 žingsnis	Su suaugusiais elgiasi pagarbiai, kultūringai, mandagiai: pasisveikina, padėkoja, atsiprašo. Noriai dalyvauja susitikimuose su įvairių profesijų žmonėmis, dalyvauja šventėse, koncertuose, spektakliuose, išvykose, muziejuose. Diskutuoja, kaip elgtis su nepažįstamais žmonėmis, kuria žaidybines situacijas, kaip negalima elgtis. Aiškinasi pavojingas situacijas, aptaria, į ką reikėtų kreiptis pagalbos. Domisi žmonėmis, kurie rūpinasi žmonių saugumu: policininkais, gaisrininkais, gydytojais. Susipažįsta su jų profesija, aiškinasi, kokiais telefono numeriais galima kreiptis. Laikosi taisyklių, kartu kuria jas su auklėtoja. Pagarbiai elgiasi su suaugusiais. Stebi suaugusius, jų veiksmus, išbando naujus veikimo bei elgesio būdus, siūlo savo idėjas, inicijuoja veiklą, savarankiškai bando įveikti kliūtis, nepasisėkus kreipiasi į draugą ir tik po to į suaugusį. Klausosi pasakojimų, eilėraščių apie pavojus, pasako, kokie pavojai tyko bendraujant su nepažįstamais žmonėmis. Pasako, kur reikia kreiptis ištikus pavojui. Drąsiai imasi naujos nepažįstamos veiklos, siūlo savo idėjas, pagalbą. Atpažįsta ir įvardina savo ir kitų jausmus. Pasitiki pedagogais, tariasi, derasi, klausia jo nuomonės, rodo simpatiją ir prierašumą, vadina vardu, kalba apie savo jausmus, patiki paslaptis. Pasakoja apie savo šeimą, vaidina, piešia ją.
Ugdymo pasiekimo sritis	Santykiai su bendraamžiais
1 žingsnis	Stebi greta esantį vaiką. Palaiko su juo kontaktą: jį visaip liečia, tempia, peša, šypsosi jam. „Kalbasi“ su juo – naudodamas gestus, veido mimikas. Pravirkus šalia kitam vaikui, greit pravirksta ir pats.
2 žingsnis	Mėgsta būti greta kitų vaikų, su jais žaisti. Mėgdžioja šalia esančių vaikų veiksmus. Siekia akių kontakto su greta esančiu vaiku, jam šypsosi. Dažnai siekia to paties žaislo, kurį turi kitas vaikas, negavęs jo atima.
3 žingsnis	Ieško žaidimų draugo. Kelias minutes dalyvauja kito vaiko žaidime, o po to tęsia savo žaidimą. Bendrauja judesiais, mimika, bando kalbėtis. Kartuoja veiksmus, kurie sukelia juoką, atkreipia dėmesį. Ilgėliau pažaidžia su vaikais,

	kurių žaidimas toks pats arba panašus. Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus. Tariausi dėl žaidimų pobūdžio, siužeto, žaislų. Pratinasi dalintis savo žaislais.
4 žingsnis	Dažniau nei su kitais žaidžia su vienu vaiku. Vaikas palaukia savo eilės. Žaidžia su kitais vaikais. Pasiprašo priimamas į žaidimą. Pats sugalvoja žaidimą ir pasiūlo kitiems vaikams prisijungti, siūlydamas įvairius sumanymus, idėjas, fantazijas. Stebi, ką daro kitas vaikas, ieško draugo žaidimams.
5 žingsnis	Stengiasi suprasti ir užjausti kitą, išklauso jį. Turi po vieną ar kelis nuolatinius žaidimo partnerius. Dalinasi savo atsineštais žaislais, kad su kitais vaikais galėtų kartu žaisti. Žaisdami nuolat tariausi, aiškinasi dėl žaidimo siužeto. Žaidime kaitalioja vienus daiktus su kitais, naudoja tikrus ir įsivaizduojamus daiktus.
6 žingsnis	Žaisdamas mėgdžioja suaugusiuosius – stebi ir kartoja jų veiksmus. Įvardija savo draugą. Žaidžia judriuosius žaidimus – laikosi žaidimų taisyklių, derina savo veiksmus, kartu patiria džiaugsmą. Interpretuoja, vaidina, fantazuoja drauge su kitais, išreiškdami savo įspūdžius, išgyvenimus, socialinę patirtį. Stebi, tyrinėja, apmąsto, komentuoja savo santykius su grupės vaikais.
Kompetencija	Komunikavimo
Ugdymo pasiekimo sritis	Sakytinė kalba
1 žingsnis	Klausosi suaugusiojo. Skiria griežtą ir malonų kalbančiojo suaugusiojo kalbėjimo toną. Klausosi sekamų pasakų, skaitomų grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių. Supranta ir vykdo žodinius nurodymus. Čiauska garsų junginius, savo kalba kartoja paprastus jam sakomus žodžius: „ačiū“, „nėra“, „noriu“, „duok“ ir kt.
2 žingsnis	Rodo daiktus ir juos pavadina. Atsako į klausimus: kas čia? Ką veikia? Žaidžia, pasako žaislų pavadinimą, įvardija atliekamus veiksmus. Varto knygeles, žiūrinėja paveikslėlius ir atpažįsta vaizduojamų veiksmų pavadinimus, pasako žmonių, daiktų, gyvulių, paukščių pavadinimus. Klausosi raiškaus, gyvo, emocingo pasakojimo, sekimo, skaitymo, deklamavimo, dainavimo, vaidinimo.
3 žingsnis	Kartu su suaugusiuoju dainuoja daineles, deklamuoja eilėraštukus. Vaidina judesiais, mimikomis, prisimena, stengiasi įvardyti, papasakoti draugams. Žino ir vartoja mandagumo žodelius: ačiū, prašau. Žaisdamas, klausydamasis suaugusiojo kalbos, stebėdamas jo veiklą įtvirtina žodžius (profesijų, augalų, maisto, rūbų, baldų, naminių gyvūnų ir jų vaikų, žaislų, daiktų dalių pavadinimai). Atsako į klausimus: kas čia? Kas ten? Ką ten matai? Žaidžia įvairius kalbinius žaidimus.
4 žingsnis	Taisyklingai taria visus garsus. Pats pradeda pokalbį su to paties amžiaus vaikais. Pasakoja apie tai, ką sukūrė. Kalboje vartoja sudėtinius sakinius, derina giminę. Kalbėdamas apie priežastis, vartoja jungtukus: nes, todėl, kad. Geba trumpai atpasakoti, bet supainioja įvykius, faktus. Mėgsta klausytis jau žinomų kūrinių, suklūsta išgirdęs jau girdėtą pasakojimą, aiškinasi nesuprastą žodį. Domisi aplinkinių pokalbiais, pasakojimais – „viską girdi“. Vaikas išklauso draugą ir reaguoja į jo kalbą. Vartoja maloninius, mažybinius žodžius. Kalba apie save vartodamas įvardžius: aš, mane. Gali paaiškinti kai kurių žodžių reikšmę. Moka daug eilėraščių. Pasako patarlių, mįslių, priežodžių. Pasakoja apie įvykius. Nuosekliai atpasakoja įvykį. Pasakoja išgalvotas istorijas.

5 žingsnis	Nuosekliai dėsto mintis. Pastebi kalboje savo ir draugų kalbos klaidas, jas pataiso. Pastebi ir apibūdina grožinės ar pažintinės literatūros knygelių iliustracijas. Dėlioja paveikslėlius su užrašytais raidėmis. Bando užrašyti savo, mamos, tėčio pirmąsias raides arba jas kopijuoja. Žaisdami įsijaučia į vaidmenį „atgaivina“ žaislus, ir daiktus, bendrauja su jais, kaip su gyvais daiktais.
6 žingsnis	Suvokia, atpažįsta, gali pavadinti ir parašyti kelias raides. Turi mėgstamus autorius, kūrinius, žurnaliukus, televizijos laidas. Geba argumentuoti savo pasirinkimą. Išskiria garsą žodžio pradžioje, viduryje ir gale. Suvokia pasakojimo, pokalbio eigą, supranta ir interpretuoja. Vartoja antonimus ir sinonimus. Kuria ir pasakoja įvairius tekstus (mįsles, humoristines istorijas ir pan.). Vartoja naujai išgirstus sudėtingesnę sandaros žodžius. Garsiai svarsto savo planuojamos veiklos eigą. Pasakoja apie savo patirtį, norus, klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė.
Ugdymo pasiekimo sritis	Rašytinė kalba
1 žingsnis	Manipuliuoja su įvairaus formato, įvairios medžiagos žaislinėmis paveikslėlių knygelėmis. Manipuliuodamas su žaislinėmis knygelėmis, rodo teigiamas emocijas. Piešia vertikalias ir horizontalias linijas.
2 žingsnis	Stebi skaitymą skatinančią aplinką (varto knygeles, žurnalus, paveikslėlius. Žiūri į prilipdytus užrašus ant baldų su jų pavadinimais bei užrašus ir simbolinius paveikslėlius ant žaislų lentynų ir pan.).
3 žingsnis	Keiverzoja ir rašinėja ant didelių ir mažų rašymo lentelių, popieriaus rašikliu, pieštukais, kreidelėmis. Piešia įvairiausius ženklus, simbolius. Apvedžioja įvairius trafaretus. Domisi rašymo priemonėmis, kompiuteriu.
4 žingsnis	Pradedą domėtis raidėmis ir bando jas naudoti savo veikloje. Nagrinėja knygelių paveikslėlius. Supranta spaudinių paskirtį: kalendorius, meniu, reklama ir t.t.
5 žingsnis	Kopijuoja ir bando rašyti raides. Raides spausdina kompiuteriu. Domisi raidėmis ir supranta, kad jos turi savo pavadinimus. Supranta, kad rašymas turi tikslą. Kopijuoja arba jau parašo spausdintomis raidėmis savo vardą ar aplinkoje matomus užrašus.
6 žingsnis	Supranta, kad raidžių junginys/seka sudaro žodį. Žino keletą abėcėlės raidžių, jas įvardija. Stebi, kaip rašo suaugusieji, mėgina pamėgdžioti. Piešia ornamentus, spalvina, karpą, lipdo – lavina smulkiuosius rankų raumenis. Nurodo, kurios raidės yra didžiosios, kurios – mažosios. Piešiniais, ženklais, raidėmis išreiškia savo išgyvenimus, patirtį, mintis.
Ugdymo pasiekimo sritis	Problemų sprendimas
1 žingsnis	Vaikai bando užlįsti į tarpą tarp spintelės ir sienos. Spraudžiasi, daug kartų bando, tada pradeda rėkti, į pagalbą kviesdamas suaugusįjį. Žaidžia su vienas į kitą įdedamais indeliais.
2 žingsnis	Paima didesnę indelį ir kelis kartus kantriai bando įdėti jį į mažesnę. Nepavykus didesnę indelį padeda, paima mažesnę ir įdeda jį į kitą. Stebi, kaip auklėtojas atsuka ir užsuka buteliuko kamštelį. Paima buteliuką ir bando kamštelį atsukti pats. Pavykus apsidžiaugia.
3 žingsnis	Kai trūksta žaislų žaidimui, jie kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.
4 žingsnis	Imasi kurti darbėlį iš popieriaus, kurį reikia tiksliai lankstyti ir kirpti, bet nėra tikras, ar jam pavyks. Nepavykus tinkamai perlenkti, ima kitą lapą.
5 žingsnis	Pasako, kaip jausis kitas vaikas, jei kas nors suplėšys jo piešinį. Žino ir pasako kelis būdus, kaip galima elgtis, kai niekas su tavimi nedraugauja. Išvardija kelias savo grupei būdingas problemas.

6 žingsnis	Bando iš popieriaus išlankstyti lankstinį. Iš pradžių lanksto, kiek prisimena. Po to paima draugo padarytą lankstinį, jį apžiūrinėja ir bando išlankstyti. Nepavykus paprašo draugo, kad jam parodytų, kaip lankstyti.
Kompetencija	Pažinimo
Ugdymo pasiekimo sritis	Aplinkos pažinimas
1 žingsnis	Liečia, ragauja, uodžia, krato, daužo daiktus, žaislus. Siekia, ima, liečia, ragauja, judina, sudeda vienas prie (ant) kito žaislus ar kitus daiktus.
2 žingsnis	Apžiūrinėja naują aplinką, savo rankas, paduotus daiktus, trumpam atkreipia dėmesį į save veidrodyje. Pirštais rodo metus. Varto knygeles.
3 žingsnis	Žaidžia su statybine medžiaga, stato nesudėtingus statinius, panaudoja siužetinius žaidimus. Atgamina, gretina, keičia daiktų vaizdus, nustato paprastus ryšius tarp to, ką atsimena ir mato. Pradedą naudoti daiktų pakaitalus. Supranta, įsijaučia ir atkartoja žaidime suaugusiųsius ir jų veiksmus. Žaisdamas su vyresnių vaikų ar suaugusiųjų rūbais, skraistėmis, apdangalais, batais, vaikas tampa personažu, patiria malonumą supanašėdamas su suaugusiuoju. Su lėle ir kitais siužetiniais žaislais žaidžia lyg su gyvais: glosto, maitina, migdo, prausia, šukuoja, rengia, vežioja ir pan. Žaidžia su realiais daiktais, tikroviškais ir neapibrėžtos paskirties žaislais, teminiais rinkiniais bei vaidmenų atributais. Stebi, dalyvauja aptariant, klausosi, išsako savo nuomonę, liečia ir kitais būdais pažįsta pasaulį. žmogus, artimųjų žmonių veikla laikraštį. Vardija šeimos narius, pasako savo vardą ir pavardę, parodo ir pasako, kiek turi metų.
4 žingsnis	Stebi gyvūnus, jų išskirtinius bruožus. Bando paliesti augalo lapus, medžio žievę, pauostyti žiedą, paragauti. Žiūri filmus apie gamtą, gyvūnus, paveikslėlius knygoje, nuotraukas. Kaupia informacija apie pasaulį, žmones, reiškinius, šeimą, gimtinę, tradicijas, šventes.
5 žingsnis	Aiškinasi savo gyvenamosios aplinkos savitumus. Žiūri paveikslus, šeimos nuotraukas ir relikvijas. Pasivaikščiojimų metu pratinasi globoti ir saugoti gamtą, augmeniją, gyvūniją. Aiškinasi iš kokių dalių sudarytas augalas, iš kur jis atsiranda, kokių reikia sąlygų, kad augalas augtų ir duotų vaisių, kokia jo reikšmė gamtai ir žmogui. Pokalbių metu pasakoja apie savo augintinius, jų priežiūrą ir poreikius, zoologijos sode ar miške matytus gyvūnus, kaime auginamus gyvulius.
6 žingsnis	Aiškinasi, kuo naudingi gyvūnai, kuo pavojingi, kodėl jie tokie būna ir kaip apsisaugoti nuo jų grėsmės. Žiemą lesina paukštelius, neša žvėreliams maisto. Pats prisideda prie grožio kūrimo, žino jog negalima teršti. Aiškinasi, kodėl reikia taupyti popierių, elektrą, vandenį. Skiria ir pavadina dieną, naktį, apibūdina orą, jo pokyčius žymi kalendoriuje. Stebėjimų metu susipažįsta su nuosekliais gamtos pakitimais rudenį, žiemą, pavasarį, vasarą, žmonių atliekamais žemės ūkio darbais įvairiais metų laikais. Klausosi pasakojimų, žiūri filmukus apie saugų elgesį gatvėje, gamtoje, prie vandens, su buitinais prietaisais ir kt. Dalyvauja saugaus eismo užsiėmimuose, prevencinėse programose. Ruošia daržovių, vaisių salotas. Mokosi nusakyti daikto pagaminimo seką (pvz. iš kur atsiranda duona ir kt.).Klausinėja apie dangaus kūnus, ieško informacijos apie juos knygoje, internete.
Ugdymo pasiekimo sritis	Skaičiavimas ir matavimas
1 žingsnis	Norėdami pasakyti ar parodyti, kad ko nors yra daug, ištisia rankytes į šonus. Siekia netoliese padėtų žaislų; pirštais ima smulkius daiktus, išskėstomis rankomis – didelius daiktus.

2 žingsnis	Paklausti, kiek turi metukų, parodo pirštukais. Valgo šaukštu; stebi, kas atsitinka, kai ką nors sugriaua, išardo. Paprašyti parodyti, kaip rieda kamuoliukas, bando jį paridenti. Iš dviejų spalvų kamuoliukų atneša prašomos spalvos kamuoliuką. Noriai žaidžia slėpynes. Žaislui pasislėpus, atidžiai stebi vietą, kur žaislas ką tik buvo. Kalbinamas gestais, mimika parodo, kad žaislo nėra (pasislėpė). Žaislui pasirodžius, džiaugiasi, kryžstauja. Norą dar pažaisti išreiškia ir veiksmais (ima suaugusįjį už rankos ir tempia ar pats šliaužia ten, kur žaislas prieš tai jau buvo pasirodęs).
3 žingsnis	Tokios pat spalvos ar formos daiktus sudeda į atskiras dėžutes. Atneša prašomo dydžio (didelį arba mažą) kamuolį. Pasako, kiek turi metukų. Pastebi, jei kas suklysta, paprašytas paimti vieną daiktą. Žaislus, daiktus sudėlioja, surikiuoja į eilę. Bando pastatyti bokštą iš skirtingo dydžio kaladėlių.
4 žingsnis	Sistemina, klasifikuoja, apibendrina elementarią informaciją, skaičiuoja, matuoja, lygina, grupuoja. Aplinkoje ieško daiktų, kurių yra po vieną, kokių – po daug. Kalboje vartoja žodžius vienas, daug, nė vieno.
5 žingsnis	Taisyklingai skaičiuoja daiktus, garsus, judesius, taisyklingai vartodamas skaitvardžius. Skaičiuoja ir atskaičiuoja daiktus, judesius, garsus pagal pasakytą skaičių ar pateiktą pavyzdį. Įvairioje veikloje skaičiavimui vartoja kelintinius skaitvardžius. Paveikslėlyje randa visus vienos formos daiktus. Iš krūvelėje padėtų trijų spalvų kaladėlių pastato tris skirtingų spalvų bokštelių. Iš skritulio, kvadrato, trikampio formos popieriaus gabaliukų sukomponuoja įvairius daiktus. Išrikiuoja kamuolius nuo mažiausio iki didžiausio.
6 žingsnis	Surikiuoja vaikus nuo mažiausio iki didžiausio. Suskaičiuoja, kiek daiktų yra vienoje ir dviejose daiktų grupėse, kiek jų liks, jei kelis paimsime. Paima prašomą (reikiamą) kortelių skaičių. Serviruodami stalą skaičiuoja kiek reikės indų, servetėlių. Žaisdami daiktų lotą, randa reikiamos spalvos kortelę. Nuspalvina trikampius viena, o stačiakampius – kita spalva. Pavaizduoja, sukomplektuoja, atrenka prašomą (užrašytą) objektų skaičių. Pasako, kuriame iš dviejų rinkinių yra daugiau (mažiau) elementų. Objektų kiekį nuo 0 iki 10 susieja su atitinkamu skaičiaus simboliu. Naudodamasis abiejų rankų pirštais parodo, koks skaičius yra užrašytas. Žino savaitės trukmę, jos dienų seką; apibūdina metų laikus pagal pokyčius gamtoje, atliekamus darbus. Pasako, ką galima nuveikti per minutę, 10 minučių, dieną, savaitę, metus. Atrenka vienodas lego detales.
Ugdymo pasiekimo sritis	Iniciatyvumas ir atkaklumas
1 žingsnis	Žaidžia su mėgstamais žaislais. Laikydamasis eina prie sudominusių daiktų. Žaidžia smulkiai motorikai skirtus žaidimus, reikalaujančius dėmesio, atkaklumo (kaišioja detales į atitinkamas ertmes ir kt.).
2 žingsnis	Stebi, kaip auklėtojas stato bokštelį ir pats ima kaladėles, stato panašų bokštelį. Žaidžia su suaugusiuoju norimus žaidimus. Renka žaislus, deda į dėžes, kartoja daug kartų.
3 žingsnis	Dėlioja formeles į jų lizdus. Jas išima ir vėl sudėlioja. Pasilipa, kad pasiektų žaislą. Ilgai tyrinėja sudominusį daiktą, žaislą.
4 žingsnis	Vaikai žaidžia ir atlieka įvairius darbelius dviese, grupelėje ar su visa grupe. Atlieka nesudėtingus darbus: išplauna teptukus, žaislus ir pan. Pasiūlytą veiklą atlieka savaip- taip, kaip jiems įdomiau.
5 žingsnis	Žaidžia ilgą laiką trunkančius kūrybinius žaidimus. Konstruoja iš įvairių medžiagų sudėtingus statinius. Jei nebaigia, grįžta vėliau. Savo sugalvotus darbus ir auklėtojos pasiūlytas užduotis baigia iki galo.

6 žingsnis	Atlieka kruopštumo, susikaupimo reikalaujančių darbų, pvz.: įveria siūlą, įsiuva sagą, prisuka veržlę. Plėtoja savo sumanymus ilgesnį laiką. Pateikia savo sumanymus draugams ir kviečia juos prisijungti.
Ugdymo pasiekimo sritis	Tyrinėjimas
1 žingsnis	Vaikai siekia paimti žaislus ir daiktus, juos liečia, apžiūrinėja, kiša į burną. Vaikai juda, kartoja judesius, praktikuoja.
2 žingsnis	Vaikai tyrinėja viską, kas yra aplinkui, jie ima, judina, liečia, stebi, klauso, bando sudėti ar išardyti, didžiuojasi, kai pavyksta, noriai bendrauja su artimais žmonėmis ir vaikais. Kartoja tą patį žaidimą, prašo dar kartą paskaityti tą pačią knygutę, pažiūrėti filmuką ar paveikslėlį. Žaidžia su įvairių spalvų, formų, struktūros žaislais.
3 žingsnis	Bando išardyti žaislus, pažiūrėti, kas yra jų viduje. Varto knygas, vaizduoja, kad skaito, kalba apie tai, ką mato paveikslėliuose. Surenka, rūšiuoja ir sudėlioja daiktus kokia nors tvarka, įvairiais būdais žaidžia su medžiagomis. Žiūrinėja knygas ir paveikslėlius. Žaidžia smėlio dėžėje.
4 žingsnis	Žaidžia su įvairiais daiktais ir išradingai juos panaudoja. Grupuoja daiktus tam tikra tvarka, padeda suaugusiems tvarkyti kambarius ar dirbti kitus darbus.
5 žingsnis	Tyrinėja pasirinktas darbeliams priemones. Atlieka nesudėtingus bandymus. Augina įvairius augalus, stebi jų augimo pokyčius.
6 žingsnis	Ieško aplinkoje metalinių daiktų, taip sužino magneto savybes. Tirpdo sniegą ir gamina ledus. Stebi ir komentuoja reiškinius, vykstančius gamtoje ir aplinkoje. Stebimo objekto pasikeitimus fiksuoja lentelėje. Domisi gamtos reiškiniais, prietaisų veikimu ir kt., aktyviai klausinėja. Stebėdamas aplinką, atpažįsta akivaizdžius daiktų, gyvūnų, augalų grupių panašumus ir skirtumus. Ieško informacijos spaudiniuose ir elektroninėje erdvėje.
Ugdymo pasiekimo sritis	Mokėjimas mokyti
1 žingsnis	Sutelkia dėmesį į žaislus, daiktus, žmones, reaguoja kūno judesiais, mimika, garsais. Kartoja mimikas (šypsosi, kai suaugęs šypsosi). Žaislus deda į burną, perima žaislą iš vienos rankos į kitą.
2 žingsnis	Juda spontaniškai ir turėdamas tikslą, mokosi įveikti kliūtis. Klausosi tų pačių pasakėlių, dainelių kelis kartus. Kopijuoja suaugusiųjų veiklą, klausinėja „kas čia“, „kodėl“.
3 žingsnis	Kerpa žirkklėmis, jei nepavyksta paprašo pamokyti suaugusiojo. Džiaugiasi, kai pavyksta atlikti užduotis (pataikyti į taikinį...).
4 žingsnis	Imasi iniciatyvos žaisti kūrybinius žaidimus, įtraukia ir kitus vaikus. Mokosi įveikti sunkumus piešiant, žaidžiant, sportuojant.
5 žingsnis	Prižiūri augalus darže, mokosi juos atskirti. Pasakoja kas nutinka, kas gali atsitikti (pvz. kas atsitiktų, jei eitume per gatvę ne per perėją). Kalba apie tai, ką nori išmokyti (skaityti, rašyti ir t. t.).
6 žingsnis	Aktyviai dalyvauja pokalbyje, diskusijoje, klausia, atsako. Įdėmiai stebi, ieško informacijos. Pastebi panašumus ir skirtumus. Kopijuoja raides. Pastebi aplinkoje skaičius, bando skaičiuoti. Kreipiasi pagalbos iš tikus nesėkmei. Seka suaugusiojo pavyzdžiu, mokosi, prašo, paaiškina. Pastebi, komentuoja padarinius. Domisi kalendorinių švenčių papročiais, tradicijomis.
Kompetencija	Sveikatos saugojimo
Ugdymo pasiekimo sritis	Kasdienio gyvenimo įgūdžiai
1 žingsnis	Valgio bei žaidimų metu stengiasi savarankiškai valgyti, laikyti šaukštą, gerti iš puoduko. Valgio metu stengiasi gerai sukramtyti maistą, pavalgęs keliai nuo stalo. Jei nenori valgyti, nustumia lėkštę su maistu, bando pasakyti, kas

	netinka. Įsidėmi ir žino savo vietą prie stalo.
2 žingsnis	Žaidžia su žaislais ir lėlėmis lyg su gyvais: glosto, maitina, migdo, nešioja, vežioja, myluoja, maitina (naudoja žaislinius indus bei įrankius) ir pan. Žaisdami mėgdžioja suaugusiųsius, jų judesius veiksmus, balsą, kalbėjimo, bendravimo manierą, ketinimus, elgesį, atkuria ne tik čia pat patirtus, bet ir anksčiau matytus, išgyventus įspūdžius. Nusišluosto nosytę nosine ir ją išmeta į šiukšlių dėžę.
3 žingsnis	Žaidžia žaidimus susijusius su kūno dalimis, vardų įsiminimu, mažybiniais vardais. Klauso įvairių įrašų, pasakų, dainelių įtvirtinančių kasdienio gyvenimo įgūdžius. Varto knygeles apie žmogaus kūno sandarą, klausosi (bando kartoti) skaitomų eilėraščių. Pažįsta savo drabužius, paprastus mėgina apsivilkti. Drabuželiais rengia lėles. Paveikslėliuose atpažįsta paprastus drabužius, juos pavadina. Bando sagstyti drabužių sagas. Mėgsta sagstyti kitų vaikų drabužių sagas. Žaidžia žaidimus su sagomis. Patys pasiima žaislus ar daiktus. Pažįsta savo batus, bando apsiauti. Bando varstyti batų raištelius.
4 žingsnis	Susitinka su darželio sveikatos priežiūros specialiste, kalbasi apie žmogaus kūno dalis, sveikatos saugojimą, dantukų priežiūrą; Pokalbiai – diskusijos „Kodėl reikia plauti rankas prieš valgį ir pasinaudojus tualetu?“, „Kaip teisingai naudotis rankšluosčiu?“, „Kas patinka dantukams?“.
5 žingsnis	Tyrinėja ir įvardija kūno dalis. Apžiūri save veidrodyje, aiškinasi, kad kiekvienas žmogus turi savo ūgį ir svorį, įžiūri mergaičių ir berniukų lyčių skirtumus, skaičiuoja iš kiek pirštukų susideda pėda ir plaštaka, aiškinasi apie gyvybiškai svarbius poreikius – mitybą, virškinimą, kvėpavimą ir kt. Suvokia, kad kūnas vystosi, lygina save dabar ir praeityje, ateityje. Daro pėdos ir plaštakos atspaudus, apibrėžia gulintio vaiko kontūrus, piešia autoportretą, lipdo iš molio, plastilino žmogaus kūną, piešia save ir tėvus, mergaites ir berniukus, gamina įvairias lėles vaidinimui. Įvardija kūno dalis, nusako mergaičių ir berniukų lyčių skirtumus.
6 žingsnis	Įvardija sveiko maisto produktus, diskutuoja apie žalingų įpročių poveikį žmogui, klausosi grožinės literatūros kūrinių saugaus eismo tema. Geba paaiškinti sveiko maisto, vitaminų, sporto svarbą žmogaus sveikatai, supranta žalingų įpročių poveikį žmogui, stebi saugų eismą gatvėje, suvokia kaip saugiai pereiti gatvę, aiškinasi, kaip elgtis su aštriais, stikliniais, elektriniais daiktais, pratinasi teisingai jais naudotis, laikosi kūno higienos ir dantų priežiūros taisyklių. Piešia vaisius, daržoves ir kt., piešia sportininkus, piešia, aplikuoja gatvę, šviesoforą, kelio ženklus.
Ugdymo pasiekimo sritis	Fizinis aktyvumas
1 žingsnis	Pradedą orientuotis įprastoje erdvėje, žino, kur išdėlioti žaislai, daiktai, patys vaikai juos susiranda ir pasiima. Įvairių žaidimų metu vaikai mėto, nutraukia, išverčia, kelia triukšmą, slepiasi. Šliaužia grindimis, ropoja keturpėsti
2 žingsnis	Vežioja, stumdo, tempia. Bėgioja su balionais, vėjo malūnėliais, paskui riedančius ir prisukamus žaislus. Bando lipti, lipa kopėčiomis. Supasi sūpynėmis, padedant ar patys nusileidžia nuo čiuožyklos. Bando važiuoti ar važiuoja triračiu. Žaidžia su kamuoliu. Juda ar sustoja po signalo, juda nurodyta kryptimi.
3 žingsnis	Bando nušokti ar nušoka nuo paaukštinimo. Pralenda pro lanką, pasuolę, virvę, kėdutę. Šokinėja abiem (viena) kojomis. Stengiasi išlaikyti pusiausvyrą. Stovi ir vaikšto ant pirštų galų. Užlipa ir nulipa laipteliais statydami vis kitą koją. Užlipa ant suolelio, dėžės, kėdės. Spiria ir meta kamuolį. Judesius atlieka

	susikibę rankomis. Pieštuku, kreidelėmis, pirštu pamirkytais dažais raito, braižo linijas per visą lapą. Atsiranda simboliai: spiralė, saulutė, kryžius, veidas. Klausant muzikos aktyviai juda, šoka su žaislus, naudoja įvairius daiktus: kaspinėlius, skareles ir kt. Melodiją atkuria balsu, ritminiais judesiais. „Groja“ koku nors instrumentu. Atlieka ritmo pratimus, panaudojant įvairius daiktus: kaladėles, smėlio, žvyro pripiltas dėžutes, pagaliukus ir kt. Ritmiškai eina, ploja, trepsi (rateliai). Imituoja įvairius judesius. Klausosi linksmų ir ramių muzikos kūrinėlių. Žaidimų metu konstruoja, veria sagas ant virvutės.
4 žingsnis	Vaikai pasakoja koks laisvalaikio praleidimas naudingas sveikatai, o koks žalingas. Atlieka atsipalaidavimo pratimus. Žaidžia ramius ir judrius žaidimus. Kaitalioja ramią ir judrią veiklą. Atlieka įvairius kvėpavimo pratimus. Masažuoja kojas, kūną imitaciniu pasakėliu, tautosakos kūrinėlių pagalba. Žaidžia pirštukų žaidimus.
5 žingsnis	Klausos kūrinėlių apie sveikatą ir poilsį. Sudaro savo dienos režimo knygelę. Po įtemptos veiklos atlieka atsipalaidavimo pratimus. Piešia pagal ramią muziką. Eina vorele įvairiais būdais. Gauda ir išsisukinėja. Šoka iš vietos į tolį, į aukštį, iš lanko į lanką viena ir abiem kojomis. Ridena kamuolį į vartus, į daiktus. Meta kamuolį į viršų, į žemę ir sugauna. Mėto kamuolį vienas kitam ir gauda 2 m. nuotoliu. Šuoliuoja ant vienos kojos. Eina ir bėga suoleliu peržengiant kliūtis, ties viduriu prasilenkia su draugu. Šliaužia suoleliu prisitraukiant rankomis. Atmuša kamuolį dešine ir kaire rankomis po kelis kartus iš eilės. Žaidžia judrius ir ramius žaidimus.
6 žingsnis	Kuria mankštos judesius pagal muziką. Rungtyniauja estafėčių pagalba, žaidžia komandinius žaidimus. Dalyvauja įvairiose sportinėse pramogose: traukia virvę, numušinėja kėglius, spardo kamuolį į vartus, gauda kamuolį vartuose, meta kamuolį į krepšinį. Dalyvauja orientacinėse varžybose, sporto šventėse su tėveliais, kitos grupės vaikais ar bendroje institucijos sporto šventėje. Važinėja dviratukais, paspirtukais, riedučiais, triratukais, rogutėmis. Kvėpavimo pratimus atlieka kartu su judesiais. Laipioja lauko kopėtėlėmis įvairiu tempu ir įvairiais būdais. Dalyvauja žygiuose į bendruomenės, mokyklos stadioną. Eina pagal orientyrus, atlieka užduotis. Peršoka per nedidelę kliūtį. Šokinėja abiem kojom judant pirmyn, šokinėja iš lanko į lanką, nušoka nuo paaukštinimo. Ridena kamuolį vienas kitam iš įvairių padėčių. Meta kamuolį į žemę ir sugauna. Ropoja keturpėsčiom. Vaikšto: tiesiai nedidelėmis grupelėmis, visa grupe. vorele pakraščiais pagal daiktinius orientyrus, poromis, susikabinus rankomis, keičiant kryptį, tarp dviejų nubrėžtų linijų (25 – 30 cm) jų neužminant, vaikšto dideliu ratu, susikabinus rankomis, vaikšto tarp išdėstytų daiktų, vaikšto ant žemės padėta lenta, nuožulnia lenta, vorele pirštų galais, kulnimis, aukštai keliant kelius, peržengiant per daiktus, gulinčius ant žemės (lazdas, kaladėles, kėglius), suoleliu, stora virve, lazda, plokščiu lanku padėtu ant grindų, tiesiai ir šonu (pristatomu žingsniu), dviese, trise, vorele įvairiai susikabinus rankomis, keičiant tempą, darant posūkius, horizontaliu, nuožulniu buomu, atlikdami įvairius judesius rankomis ir kojomis, su gimnastikos lazda už nugaros sulenk tomis per alkūnes rankomis, suoleliu pernešant įvairius daiktus; ties viduriu prasilenkiant su draugu, keturpėsčias pralysdamas pro virvutę, pro lanką, lenta. Išsisklaidžius po signalo ieško savo vietos voroje. Laipioja aukštyn ir žemyn pristatomuoju žingsniu. Darant įvairius darbelius vaikai kerpa žirklėmis. Pateikiama užduočių rankos lavinimui: vaikai piešia, kopijuoja, apvedžioja. Brėžia tiesias, pasvirusias linijas, kopijuoja spausdintines raides, ornamentus.
Kompetencija	Meninė

Ugdymo pasiekimo sritis	Meninė raiška
1 žingsnis	Taškuoja, brūkšniuoja, eksperimentuoja su piešimo priemonėmis. Piešia kreidelėmis, flomasteriais, dažais, ant įvairių paviršių (piešimo lapo, spalvoto popierius, medžio, stiklo ir kt.).
2 žingsnis	Aplikuoja iš įvairių paruoštų formų, atplėšia iš didelio popieriaus gabalo mažesnę, popieriaus juostelę plėšo smulkiais gabalėliais, juos klijuoja ant popieriaus lapo.
3 žingsnis	Mokosi kirpti žirkėmis. Dėlioja paveikslėlius ant švieslentes, popieriaus, magnetinės lentos. Lipdo iš plastilino, modelino, tešlos, dekoruoja įvairia gamtine medžiaga. Plastilino gabalėlius klijuoja ant nupiešto paveikslėlio ar lentelės. Klausosi įvairių muzikos kūrinų, instrumentų garsų, dainavimo. Klausosi kontrastingos muzikos kūrinų, nusako muzikos nuotaiką: linksma, liūdna, greita, lėta ir t.t. Atlieka ritmiškus judesius pagal muziką, eina ratuku susikibę rankomis, žaidžia muzikinius ratelius, liaudies žaidimus. Dainuoja dviejų garsų daineles, jas imituoja judesiais. Pagal dainos melodiją muša į taktą su muzikos instrumentais (būgneliais, barškučiais, švilpynėmis) ploja, trepsi, stuksena pagal muziką.
4 žingsnis	Eksperimentuoja įvairiomis dailės technikomis: dekoruoja, lipdo, piešia, konstruoja, aplikuoja, lanksto, siuva, audžia, spausdina. Susipažįsta su menu, pagrindinėmis dailės sąvokomis (tapyba, skulptūra, architektūra). Juda kaip lapas, vėjas, lietus, snaigė, dramblys, tigras, vabalas, viščiukas, gyvatė, kiškis ir kt.
5 žingsnis	Susipažįsta su lietuvių liaudies ornamentais. Aktyviai dalyvauja kūrybinėje veikloje, stebi, komentuoja. Tyrinėja vizualinės raiškos priemones: spalvas, išgauna atspalvius jas maišydami, figūras, įvairius paviršius. Atkreipia dėmesį į formas gamtoje, darbeliams naudoja gamtines medžiagas. Klausosi vokalinės ir instrumentinės muzikos įrašų, gyvos muzikos, papasakoja kokia ji buvo, kokius instrumentus girdėjo. Susipažįsta su lietuvių liaudies tradiciniais žanrais: sako skaičiuotes, greitakalbes, erzinimus, dainuoja dainas, žaidžia žaidimus, šoka šokius, ratelius, mėgdžioja aplinkos, gamtos garsus. Susipažįsta su kalendorinių švenčių tradicijomis ir papročiais.
6 žingsnis	Groja ir dainuoja solo ir kartu su vaikais, įvairiais muzikiniais instrumentais (barškučiais, švilpynėmis, lazdelėmis), kuria ritminius pratimus eilėraščiui, dainelei. Klausosi muzikinių kūrinų, piešinyje pavaizduoja, kaip įsivaizduoja muziką. Atskiria kai kurių muzikinių instrumentų skambesį, juos įvardija. Klausosi ir atspėja keletą muzikos žanrų (opera, šokis, lopšinė...), skiria, kai groja vienas instrumentas, kai orkestras. Žaidžia balso lavinimo žaidimus, atlieka kvėpavimo pratimus. Aptaria muzikos nuotaiką, dinamiką, tempą. Sugalvoja ką kiekviena kūno dalis gali daryti: (pvz.: judinti ranką, po to kitą ranką, pečius, galvą, liemenį, klubus, vieną, po to kitą koją, judinti visą kūną ir galop sustingti ir nejudėti). Juda nenaudodamas tam tikrų kūno dalių (rankų, kojų, galvos). Perteikia pojūčius: gėlės kvapą, saulės šilumą, šaltą vandenį, tirpstantį ledą ir pan. Juda grupėmis, išsirikiavus vienas paskui kitą (gyvatėle) – priekyje esantis vaikas kuria ir rodo judesius, kiti stengiasi tiksliai atkartoti, po to pasikeičia vaidmenimis. Dainuoja išraiškingai, mimika, kūno judesiais imituodamas dainuojamos dainos tekstą. Vaidina pasitelkus lėles, su kaukėmis, muzikiniame spektaklyje. Kuria siužetus vaidinimams, scenografiją iš aplinkos daiktų. Šoka sukamuosius ratelius.
Ugdymo pasiekimo sritis	Estetinis suvokimas

1 žingsnis	Emocinę būseną pradeda reikšti kreidelėmis, spalvotais pieštukais, tapymo priemonėmis, kurdamas įvairias formas. Stebi ryškius, gražių formų daiktus.
2 žingsnis	Klausosi vaikiškų dainelių, klasikinės muzikos kūrinų. Intuityviai mėgdžioja tai, kas jam patinka. Tėpa dažus pirštais ir džiaugiasi rezultatu. Varto knygeles, džiaugiasi matydamas spalvingas iliustracijas.
3 žingsnis	Aktyviai reiškia emocijas klausydamas įvairios nuotaikos muzikos: džiaugiasi, šypsosi, kai daina ar muzikinė pjesė linksma, nuliūsta, susimąsto, nusiramina, kartais pravirksta, kai melodija liūdna. Stebi šokantį, dainuojantį vaiką, pedagogą, trumpais skiemenimis išreiškia savo susidomėjimą, ploja. Žiūri knygelių iliustracijas ir reaguoja, grožisi. Vaikas kviečia ir kitus kad dainuotų, šoktų, grotų kartu su juo. Pritaria suaugusiajam. Laisvai juda pagal muziką. Žaidžia siužetinius, teatrinis improvizacinius žaidimus.
4 žingsnis	Kuria pasakojimus pagal savo ir draugų dailės darbelius. Apibūdina ir vertina muziką, perteikia savo mintis. Klausydamas įvairios muzikos mokosi skirti muzikinius žanrus. Išsako išgyvenimus, patirtus klausantis muzikos, įsisąmonina savo emocijas, įsijaučia į draugų pasakojimus.
5 žingsnis	Klausosi grožinės literatūros, poezijos kūrinių, atkreipdamas dėmesį į teksto turinį ir formą, pastebėdami meninės išraiškos priemones: palyginimus, epitetus ir kt., vartoja juos savo kalboje, mėgdžioja įvairias intonacijas. Lankosi meno parodose, galerijose, muziejuose, koncertuose, kine, teatre, renginiuose, dalijasi įspūdžiais.
6 žingsnis	Susipažįsta su menininkų kūryba. Pats kuria meninius darbelius, dainuoja, šoka, vaidina, klausosi muzikos kūrinių. Pastebi gamtos, aplinkos grožį, klausosi gamtos garsų. Rengia kūrybinių darbų parodas, aptaria savo ir draugų kūrybą, grožisi ja.
Ugdymo pasiekimo sritis	Kūrybiškumas
1 žingsnis	Pastebi, skirtingai reaguoja į tuos pačius daiktus, žmones. Domisi savo kūnu atrasdamas vis ką nors naujo. Eksperimentuoja su dailės priemonėmis, atranda naujų, nepatirtų dalykų.
2 žingsnis	Renkasi kuo piešti. Domisi naujais daiktais, vaizdais, garsais, judesiais. Žaidžia žaidimus su vandeniu.
3 žingsnis	Iš lego kaladėlių kuria naujus objektus. Naudodamas gamtines medžiagas, maisto produktus, kuria iš jų naujus produktus. Stato smėlio pilis, jas dekoruoja.
4 žingsnis	Kuria ritmus žodžiams. Dainuoja savo ir draugų vardus. Dainuoja klausimus – atsakymus. Kuria dialogus. Kuria pasakų dainuojamus intarpus.
5 žingsnis	Kuria naują, originalų siužetą, improvizuoja veiksmus, kalbą. Siekia išsaugoti vaidmeniui būdingą kalbą, intonacijas, judesius kuriamose improvizacijose. Kuria fantastines aplinkybes ir galimus veiksmus.
6 žingsnis	Naudoja vaidinimo komponentus-pasirenka tinkamą muziką, tradicinius ir šiandieninius kostiumus, dekoracijas. Gamina įvairias pirštines, lazdelines lėles, lėles šešėlių teatrui, vaidina, improvizuoja su jomis. Karpo, tvirtina lėles – figūrėlės ant pagrindo ir jas naudoja saviraiškai. Spontaniškai improvizuoja. Išryškina veikėjo eiseną, judesius, kalbos manierą, tempo ritmą. Vaidina trumpas improvizacijas pagal literatūrinius, muzikinius, pačių pasiūlytus siužetus. Žaidimuose daiktams suteikia kitas reikšmes, sugalvoja vardus (batas tampa mašina, knyga kompiuteriu ir t.t.). Kuria pabaigas pasakoms, animaciniams filmukams. Aptaria ir reiškia savo nuomonę: apie matytus spektaklius, apie personažų elgsenos motyvus, rengia kūrybinių darbų parodas, aptaria savo ir draugų kūrybą.

V SKYRIUS

UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimo paskirtis.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas – sudėtinė, nedaloma kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, tai nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Vaiko vertinimas planuojamas, numatoma kas, koku tikslu ir kaip bus vertinama, tai yra nenutrūkstamas, grįžtamasis, lankstus procesas. Vertindami siekiame pažinti vaiką, jo individualumą, įgytų kompetencijų lygį. Vaiko pasiekimų vertinimas – atskaitos taškas numatyti ugdymo(si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo(si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybėms.

Pasiekimų vertinimo metodai ir būdai:

- stebėjimo aprašai;
- vaiko darbeliai;
- filmuota medžiaga;
- nuotraukos;
- mokytojo užrašai;
- refleksijos (mokytojo ir vaikų);
- mokytojo sudarytos vaikų pasiekimų diagramos;
- vertinimo lentelės.

Vaikų pasiekimai vertinami nuolat. Pasiekimai fiksuojami bet kuriuo metu, kai ikimokyklinio ugdymo mokytojas pastebi naujai atsiradusį ar patobulėjusį vaiko gebėjimą, kurį įrodo keli jo veiklos epizodai. Taip išsiaiškinama, ko vaikas yra pasiekęs, kokia jo pažanga per tam tikrą laikotarpį. Pažanga fiksuojama, užpildant vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo lentelę (patvirtintą mokyklos mokytojų tarybos posėdyje) du kartus metuose (mokslo metų pradžioje – iki spalio mėn. pabaigos ir pabaigoje – iki gegužės mėn. pabaigos). Naujai pradėjusiems lankyti vaikams pirmas vertinimas vykdomas praėjus 2–4 savaitėms po adaptacijos laikotarpio. Vaiko pasiekimų duomenys fiksuojami ir kaupiami „Vaiko pasiekimų aplanke“. Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinime dalyvauja ikimokyklinio ugdymo mokytojas, vaikas, tėvai, meninio ugdymo pedagogai, švietimo pagalbos bei sveikatos priežiūros specialistai.

Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasiekimus ir pažangą vertina grupės mokytojas kartu su logopedu, jei reikia, bendradarbiaujama su Šiaulių r. švietimo pagalbos tarnyba. Apibendrinantys duomenys aptariami Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose.

Svarbiausi vaiko pasiekimus atskleidžiantys įrodymai saugomi vaiko pasiekimų aplanke. Jame kaupiami vaikų darbeliai, vaikų kūrybos knygelės, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, vaiko mintys, nuotraukos, vaizdo įrašai, vaiko veiklos stebėjimo užrašai, diagramos, lentelės ir kt.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Adler A. Žmogaus pažinimas. Vilnius, 2003.
2. Hakkarainen, P., Brėdikytė, M., Brandišauskienė, A., Sujetaitė-Volungevičienė, G. Ikimokyklinio amžiaus vaiko raida: žaidimas ir savireguliacija. Kaunas, 2015.
3. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
4. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
5. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627.
6. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
7. Juodaitė, A., Gaučaitė, R., Kazlauskienė, A. Informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą. 2009.
8. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015 „Lietuvos pažangos strategija Lietuva 2030“. 41. Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. XII-745 „Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija“.
9. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Švietimo ir mokslo ministerija, 2006.
10. Monkevičienė O. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius, 2003.
11. Neifachas S. Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės užtikrinimas: turinio konkretizavimas, tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, atitikties nustatymas. Vilnius, 2008.
12. Neifachas S. Vaikų ugdymas darželyje: dabartis ir ateities perspektyva. Vilnius, 2008.
13. Pre-K for All metodika. Vilnius, 2020.
14. Rimkienė, R., Sabaliauskienė, R. Kokybiškas ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymas. Metodinė priemonė lopšelių auklėtojams, tėvams ugdančioms vaikus nuo gimimo iki 3 metų. Prieiga per internetą: <https://www.ikimokyklinis.lt>
15. Rimkienė, R. Ugdytojų veiklos gairės. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2004.
16. www.ikimokyklinis.lt
17. www.smm.lt

SUDERINTA

Šiaulių r. Dubysos aukščiau mokyklos tarybos

2021 gegužės 20 d. posėdžio protokoliniu nutarimu Nr. 2